

**Communicatief straatgezag werkt...
maar is onderbelicht**

Jurriën Rood

Filmer/filosoof bij de politie AA

2007-2011 Gezagsonderzoeken, regio Amsterdam

2018-2019: Crisislab, landelijk onderzoek

Aanleiding: het 'tanende politiegezag'
vlg. media

Onderzoeksvragen:

- Heeft de politie AA een gezagsprobleem?
- Hoe ziet het politie(straat)gezag er precies uit?

Gezagsdefinitie

Max Weber (*Wirtschaft und Gesellschaft*, 1922):

- **Gezag (Autorität) = toegekende macht**

Macht: vermogen om andermans gedrag te beïnvloeden,
ook *tegen diens wil*.

Gezag: bijzondere vorm. Kans om aan bevelen te doen
gehoorzamen met een zekere *instemming*.

- Twee kanten in gezagsrelatie: gezagsuitoefening én
gezagstoekenning.

P en B: Politie en Bevolking/ Burgers.

Grote rol voor M: media

Hoe onderzoek je (straat)gezag ?

- Mening over gezag; 'aanzien'
- Gezag als concreet gedrag; gehoorzaamheid

Agent: Wilt u doorlopen, alstublieft?

Burger: *(beweegt niet)*

Agent: Meneer, ik vraag u om door te lopen.

Burger: Je doet je best maar.

Agent: Nog één keer: loopt u verder.

Burger: Hoezo? Wie ben jij helemaal?

Gezagsonderzoeken

Veldonderzoek:

1. Ervaren agenten
2. Politiestudenten
3. Lastigste buurten

Straatgezag politie AA

- groot
- bijzondere vorm

De pratende politie

- Praten als actief gezagsmiddel; ‘ons belangrijkste wapen is de mond’; geen gezelligheidsmiddel
- SOVA: sociale vaardigheden
Belangrijke rol voor methodes, bv ‘van der Steen’:
bekeuringsgesprekken volgens ABC–model
Kenmerken: verbaal, open, gestructureerd,
de-escalerend

Film: *Hoe leer je politiegezag?*

Onderdelen van politie(straat)gezag

LICHAMELIJKE VAARDIGHEDEN; houding

MOND; verbale en sociale vaardigheden

WAPENS; geweldsmiddelen

KENNIS; wetten, regelgeving

UNIFORM; symbool van organisatie & systeem

Communicatief gezag

Gezagsuitoefening rekt met mondige burger, geeft ruimte én handhaaft.

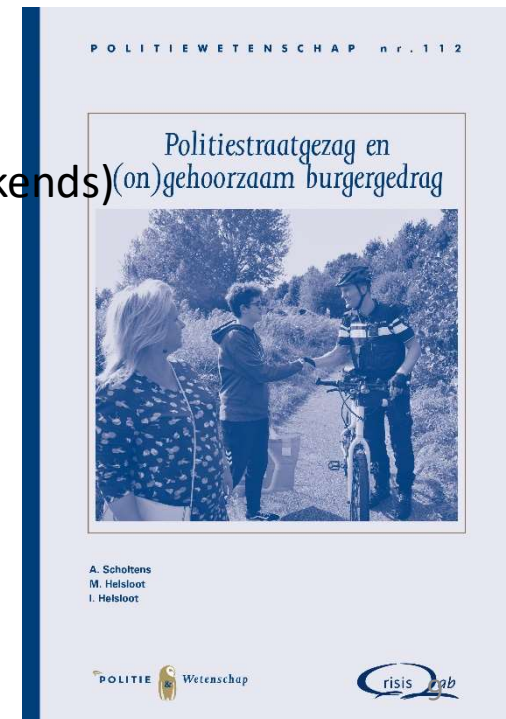
Gezagslastige buurten

Wat doet de burger als een politieagent hem/haar iets vraagt of opdraagt?

a)	Gevolg geven	76%
b)	Gevolg geven onder protest	18%
c)	Geen gevolg geven	6%

(Totaal 134 contacten in 10 middagdiensten, zomerse weekends)

2019 Rapport Crisislab *Politiestraatgezag*:
bevestiging bevindingen, precies dezelfde
percentages!

Model van gezagsuitoefening

Communicatief gezag

Praten én handhaven

Speciale aanpak bij problemen: *tweesporen-beleid*

Historische ontwikkeling, paradigma's

- 1) Autoritair; gewelddadig, dwingend
- 2) Non-autoritair; vriendelijk, gedogend, pratend.
Politie als beste vriend
- ~~3) Communicatief; praten en handhaven~~
Communicatief gezag: veel lesmateriaal, methodes,
werkervaring beschikbaar

Problemen van politiegezag?

Uitzonderingen overschaduwden regel; geweld op straat

Fouten in gezagsuitoefening wegen zwaar

- NL: Gezagstoekenning loopt achter

Burgers gevangen in tegenstelling hard - zacht, twee opties. Media en politiek ook.

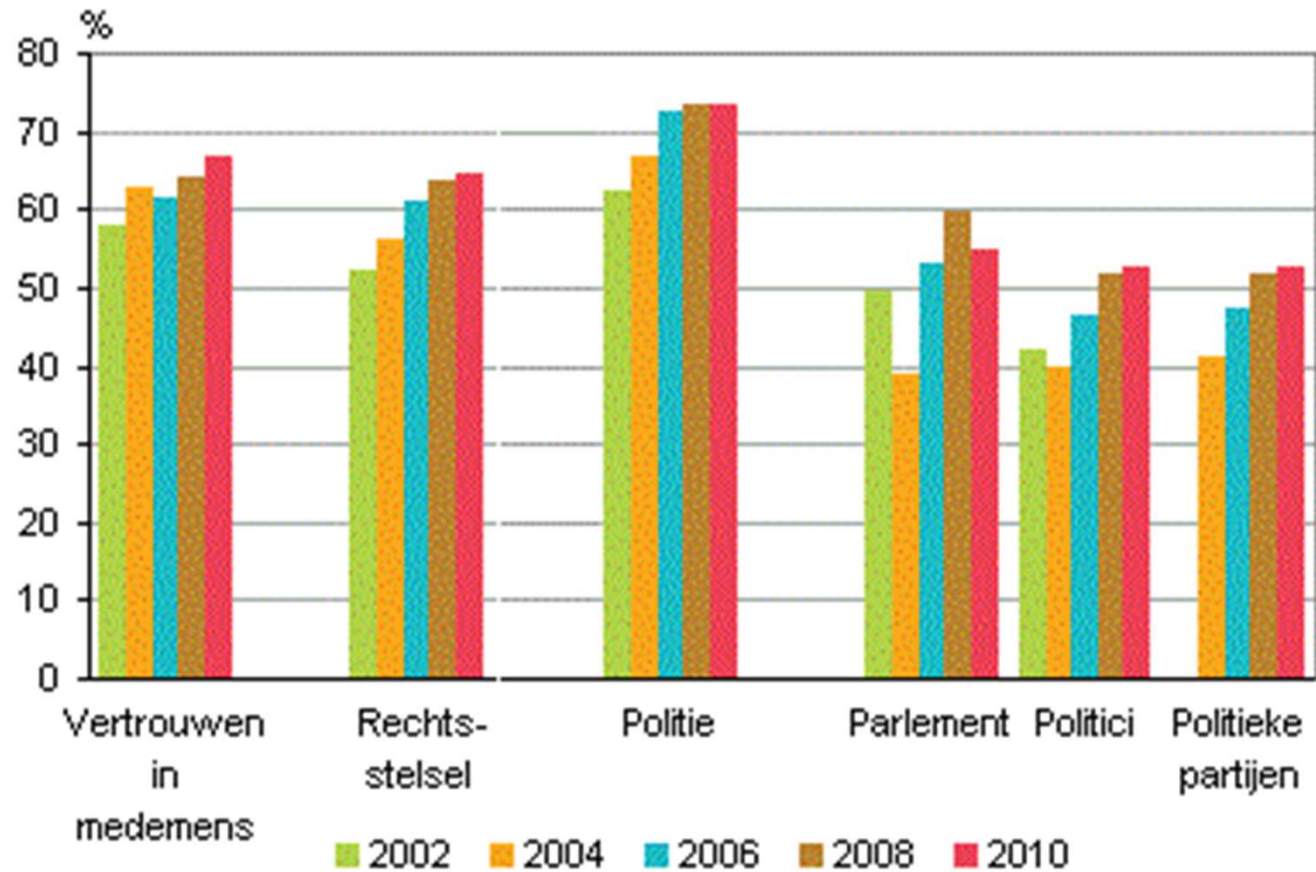
Derde vorm verdwijnt door geweldsincidenten

Minder praktijkprobleem dan in theorie en discussie

Dank voor uw aandacht

Vertrouwen in instituties

Bron: CBS, ESS

Film: *Hoe leer je politiegezag?*

